

► Aires del segle

TERESA COSTA-GRAMUNT

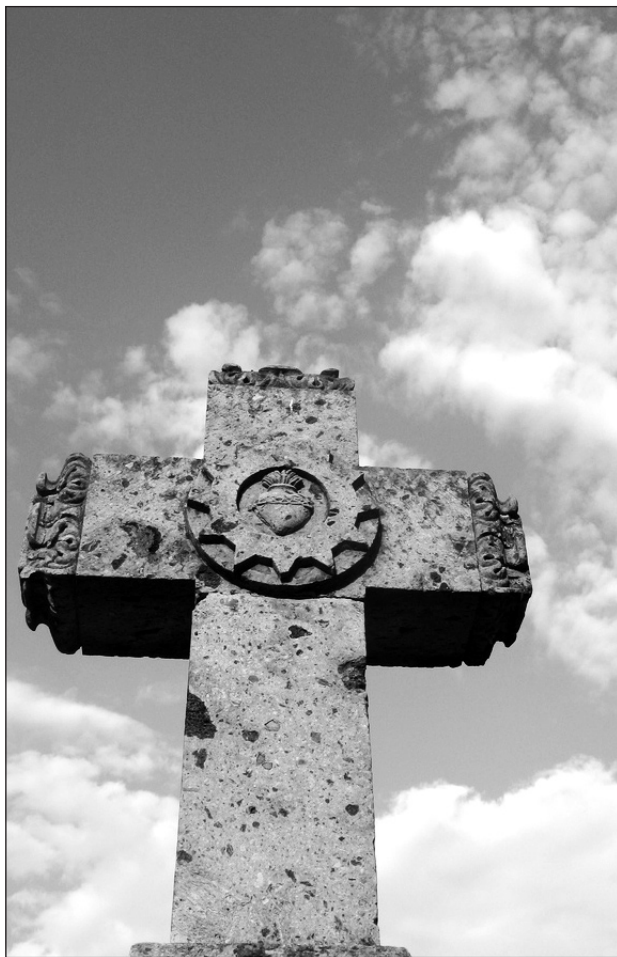
Monges

La filòsofa María Zambrano va escriure un llibre que, com tots els seus, alhora que és una reflexió sobre el seu temps, navega en les aigües de la intemporalitat: *El hombre y lo divino* (Fondo de Cultura Económica, 1955). Zambrano planteja que a l'home i a la dona moderns, acostumats a projectar el seu futur sense comptar amb Déu –en la nostra societat secularitzada Déu és conceputat com una idea anacrònica, no com una experiència humana!–, els és difícil comprendre altres èpoques en què el diví formava part integrant de la vida. Estem parlant de l'home i de la dona occidentals, ja que en les cultures orientals això encara és així: la vivència del sagrat forma part del quotidià.

Que una experiència no pugui ser compresa per la ment –la ment és producte del cervell, no de la totalitat de l'ésser– ni explicada científicament, no vol dir que no pugui existir: tots tenim experiències que van més enllà de la comprensió racional i que en un moment donat ens posen de cara a la paret, com és el cas de la malaltia, de la mort i del mal. Aquestes realitats formen part de l'inconegut i provoquen temença. S'obren esclatxes d'esperança quan s'aparta el fantasma de l'ego i es fa lloc a allò que pressentim que també som: part del diví, com s'expressa en els mots de Plotí a l'hora de morir: *Estic tractant de conduir el diví que hi ha en mi al diví que hi ha a l'Univers*.

L'ateisme –una visió de la vida com qualsevol altra– nega el diví i afirma que Déu és una creació de la fragilitat i de la necessitat humanes. Doncs sí, tot el que és humà és una creació de l'humà, i Déu forma part del que és humà, tal com en l'humà hi ha una espurna de l'etern. No hi ha res al món –estem parlant d'aquest món, de quin si no?– sense el concurs dels dos pols: el positiu i el negatiu. Per tant, també Déu és i no és, i a Déu només se'l pot explicar des de l'experiència pura, íntima, aquella que toca l'essencial de l'ésser humà.

Això és la presència o també el buit primordial on es crea tota realitat, i que la imaginació de cada cultura ha donat una forma diferent. Sí, Déu és una creació, com ho som nosaltres. Déu i nosal-

“

L'ateisme afirma que Déu és una creació de la fragilitat i la necessitat humana

”

tres som vasos comunicants. Déu i nosaltres som i no som, per això, només podem afirmar-lo en l'experiència, per això Déu és una experiència del present.

Aquesta presència que amara la vida amb les seves possibilitats de creació (el buit primordial equival a la potència elevada a l'infinit) es fa real i conscient, dia rere dia, en les 20 monges i religioses que surten a *Monges* (Fragmenta), un recull d'entrevistes fetes per Laia de Ahumada que mostren per primera vegada a la llum pública l'experiència viva d'unes dones que viuen i treballen, unes entre les parets d'un monestir, en cases d'acollida i en escoles, i d'altres en ermites o literalment al carrer (tot fent acompanyament a rodaments i marginats, com és el cas d'una de les protagonistes). Totes elles testimonien de forma singu-

lar l'experiència de Déu en la vida humana.

Es pot dubtar de l'existència de Déu, negar-la o menystenir-la. Però llegint les exposicions d'aquestes dones que amb l'*ora et labora* poleixen la seva ànima com els picapedrers escairaven les pedres de les catedrals, d'aquestes monges catòliques de diferents ordes religiosos que treballen en àmbits diversos, d'aquestes vides, no es pot dubtar. Es pot bandejar la idea de Déu, però no la vida d'aquestes dones que fan Déu present en la seva acció quotidiana. El diví s'hi encarna vocacionalment i s'hi manifesta en un impuls amorós que les aboca als altres en una aventura vital que les projecta més enllà de límits i mancances. Conegueu els seus relats, mostren l'etern en el segle XXI a través de les seves qualitats més humanes.

► Les hores i els dies

Mª ROSA NOGUÉ I ALMIRALL

En català a la parada de l'autobús

Es diuen Ashma, Andoan, Oliver, Christopher, Alejandra, Nerea. Els seus pares i mares han vingut del Marroc, d'Armènia, d'Eslovàquia, de l'Equador, de Colòmbia, de l'Argentina. Tenen entre tres i set anys; la majoria han nascut aquí o no recorden altre lloc que aquest, van a l'escola amb en Francesc i Jordi, els meus fills, de pare navarrès; tots parlen català a la classe, l'entenen. Però, quan van al pati, en Francesc i en Jordi els parlen castellà. Als que tenen el castellà com a llengua materna, encara els deu anar bé; als altres, tant els deu sonar estranya una llengua com una altra. És curiós, però, observar que els que parlem català ens acostumem tan aviat a canviar de llengua a favor de la dels altres. A canvi, n'obtenim una ma-

“
jor flexibilitat lingüística, només faltaria! Però, per què ho fem, què ens passa? I, sobretot, què li passa a la nostra llengua?”

Vegem què faig jo mateixa, a la parada de l'autobús escolar. La mare de l'Ashma només parla àrab, però passem tantes estones juntes esperant el lent autobús escolar que hem acabat trobant una mena de *metallenguatge*. Si li he de dir alguna cosa, però, ho acabo fent en castellà, com si m'hagués d'entendre millor! La mare de l'Andoan, d'origen armeni, ve d'Alemanya: parla l'armeni, el rus, l'alemany, el castellà... La miro i li parlo castellà, em sembla que m'entendrà millor. I a la mare de l'Oliver, que és d'Eslovàquia, però està casada amb un vilanoví, li parlo castellà, segur que m'entendrà millor. Fins que l'altre dia em va dir que estava una mica cansada perquè venia del curs de català. Em vaig il·luminar. Clar, el curs de català!

N'havíem fet tants, d'aquests cursos, amb la meua mare, llavors no hi havia Centre de Normalització Lingüística, però també feiem el nivell A per a no-catalanoparlants, la majoria, gent que ja portava molts anys a Catalunya però mai no s'havia decidit a fer el salt lingüístic, per manca d'ocasió o bé de necessitat. El nivell A deu tenir ara un públic molt divers, però la motivació deu seguir sent la mateixa: parlar la llengua d'on vius, d'on fas arrels, d'on seran o són els teus fills. En el moment en què la Najat El Hachmi, una noia d'origen magribí, acaba de guanyar un màxim guardó de les lletres catalanes amb la novel·la *L'últim patriarca*, èxit de vendes de Sant Jordi; per què ens adrecem automàticament en castellà a tot-

hom que no parla català, o que sospitem que no en parla?

Volem entendre'ns, volem comunicar-nos. No som capaços de passar-nos mitja hora de cada dia, durant anys, al costat d'unes persones que

esperen l'autobús amb nosaltres sense dir ni piu, sense somriure, almenys, si és que no podem parlar-hi. Però no hauríem de suposar que no poden parlar català, que els serà molt més difícil aprendre el català que el castellà; o, fins i tot, que refusaran el català. Hem de fer un esforç i tornar a prendre consciència, si no ho fem nosaltres, no ho farà ningú. Si vull que els meus fills parlin català al pati amb els seus amiguets, siguin d'on siguin, m'he de decidir a parlar català amb els seus pares mentre espero l'autobús, siguin d'on siguin! Hi tinc el dret, en tinc la convicció, ara falta l'hàbit, reprendre l'hàbit de parlar en català amb tothom sense excepció. Me'n vaig a esperar l'autobús!

”

“

Per què ens adrecem en castellà a qui sospitem que no parla el català?